

СРПСКИ СИОН

Год. VII.

Број 6.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јермић.

У Ср. Карловцима у недељу 9. фебруара 1897.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Високи отпис преузвишеног кр. угарског министра богочасти и јавне наставе у предмету превршењег именована Лукијана Богдановића архимандрита и настојатеља манастира Беочина за администратора будимске епископије.

Превод с мађарског језика.

Краљевски угарски министар богочасти и јавне наставе.

Бр. 7955.

*Преузвишени Господине Архиепископе,
Митрополите и Патријарше!*

На цењену представку Вашу од 14. јануара ове године број 2. имам част с пуним поштовањем повољнога значаја ради извести Ваму Преузвишеност, да је Његово царско и апостолско краљевско Величанство превршењом својом одлуком, изданом у Бечу 27. јануара ове године, на управу српске православне епископије будимске до правилног попуњења епископске столице за администратора исте епископије нај-

Преузвишеном Господину

Георгију Бранковићу,

карловачком православном архиепископу, митрополиту и патријарху српском

у Карловцима.

милостивије благоизволело наименовати Лукијана Богдановића архимандрита и настојатеља манастира Беочина уз уживање дневница по 8 форинти, које се имају из интеркаларних прихода поменути епископије подмирити.

О овоме именовану сам уједно сходно извештно и поменутог администратора.

Примите, Ваша Преузвишености, искрени израз мојег особитога поштовања.

У Будимпешти 11. фебруара 1897.

Влашић с. р.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Из омилија св. Јована Златоустога.

На прву посланицу Коринћанима,*

омилија прва.

Павле, вољом божјом позваки апостол Исуса Христа и Состен брат, цркви божјој у Коринту, освећенима у Исусу Христу, позваним светима, са свима, који призивљу име Господа нашега Исуса Христа на сваком месту, и њихову и нашем; благодат вам и мир од Бога Оца нашега и од Господа Исуса Христа.

1. Гледај како одмах спочетка обори на-

* У оно старо и сјајно доба грчке величине беше Коринт један од најзнатнијих градова читаве Јеладе, а пред-

дустост и о тле баца све њихово слепило, називајући се позваним. Јер не пронађох сам, вели, што научих, нити сам то својом мудрошћу докучио, већ када цркву гоњих и пустошах био сам позван. У том је све онога, који позива, а позваном, рећи, ништа не остаје до једина покорност. *Исуса Христа*. Ваш је учитељ Христос, а ви зар људе намештате за прве учитеље? *Вољом божјом*. Бог је наиме то тако хтео да се спасете; јер ми не учинисмо никакво велико дело, него божјом вољом нађосмо спасења, и кад је Бог изволео бисмо позвани, не зато што смо заслужили.

И Состен браш. Сад се опет смирава, једначећи се са много нижим од себе; та велика разлика беше између Павла и Состена. А кад је при толикој разлици изједначио са собом незнатнијега, како да се оправдају они, који презиру људе према себи? *Цркви божјој*. Не овога или онога човека, него божјој. *Која је у Коринту*. Видиш ли како сваком речју обара њихову надутост, и свим и свачим њи-

њачио је свима нарочито трговином и индустријом, господарећи двома морима (bimaris). У немаретву и сликарству чини се да су Коринћани учитељи осталим Грцима. Било је у њему негда преко по милијуна становника, рачунајући велик број робова. Пошто га Римљани разорише 146. год. пре Хр., лежаше за стотину година, рећи, у рушевинама, докле се за Јулија Цезара опет не подиже, а за првих царева римских опет не процвета. У време апостолско беше то опет угледан трговачки град, богат, раскошан, поносит и неморалан. Уз добро стање разбокорио се био толико неморал у том граду, да је од имена његова постала реч, која је значила „неморално живети“ (*коринџаџесџаи*). Цвала је ту у то време и софистична филозофија, и по свем и свачем беше то врло незгодно земљиште за семе божанствене Христове науке; а колико им је требало те науке, то су Коринћани једва осећали. Па ипак је св. Ап. Павле створио онде хришћанску општину, задржавши се у граду преко годину и по дана. Јавио му се у сну Христос и опоменуо га да се не боји, него да ради. (Дела ап. 18, 9—11). После њега наставио је радити учени Аполос, Јудејин из Александрије, пређе ученик св. Јована Крститеља, али тако да је одмах имао и своју странку, којој се више свиђала његова ученост него простота Павлова учења. Тако се јавише неколике странке међу Хришћанима Коринтским, од којих једна узе за углед св. Ап. Петра. Мучно је било држати ову малу цркву у заједници и утврдити јој верне како треба; зато им Ап. Павле пише ову посланицу из Ефеса (?), ударајући нарочито на неморал и немар у друштвеном животу и на субјективност у схватању вере, па обарајући прецењивање људске мудрости пред божјом вечном истином. — Омилје Златоустога на ову посланицу спадају међу највршнија дела великог беседника и тумача св. књига. — Превод је по тексту у Migne-а.

Прим. прев.

хов дух к небу упућује? Црквом божјом назива их, хотећи показати да треба једна да буде; јер ако је божја, уједињена је и једна је, не само у Коринту, него по свој васељени, будући да име „црква“ не значи цепање, него јединство и складност. *Освећенима у Исусу Христу*. Опет име Исусово, а нигде не ставља име људско. А шта је освећење? Крштење, очишћење. Сећа их наиме њихове нечистоте, од које их избави, и учи их да буду смерни; нису се богме посветили у својим заслугама, него у божјем човекољубљу. *Позваним свештима*. Та то баш што сте вером спасени, вели, није ваше дело; јер нисте први приступили, него сте позвани, тако да ни то мало није све ваше. Па ни да сте сами собом дошли, ви који сте били подложни безбројним гресима, ни тако не би вас ишла хвала него Бога.

Због тога и Ефесцима у посланици¹ говораше: *Милошћу сте спасени кроз веру, и то није ваше дело*. Ни вера ваша није сва ваша, јер ви не претекосте вером, него тек позвани послушасте. *Са свима, који призивљу име Господа нашега Исуса Христа*. Не овога или онога човека, него *име Господње*. *На сваком месту, и њихову и нашег*. Јер и ако је ова посланица написана само Коринћанима, сећа се и свих верних по целој земљи, хотећи показати да треба једна црква да је по свој васељени, ма да је многим местима одвојена, а много више црква у Коринту (да буде једна). А ако место дели, то Господ саставља верне, јер је један; због тога јединећи их додаде оно „и нашега и њихова“; а ово је много важније од онога.² Као што су наиме становници једнога места разбијени кад имају много противних господара, и ништа им не користи место за слогу, кад од господара један ово а други оно заповеда и сваки вуче на своју страну (*јер не можете, вели се, Богу служити и мамону*);³ тако и онима, који на разним местима живе, ако немају различите господаре до једнога само, ништа не уде места за слогу, док их један Господ удружује. Не кажем дакле, вели, да ви као Коринћани само с Коринћанима треба да сте једномишљеници, него и са свима по свој васељени, имајући једнога Господа. Због тога и по други пут

¹ 2, 8.

² Т. ј. што је црква једна у Господу, ништа што је раздвојена по местима.

³ Мат. 6, 24.

додаје оно „нашега“. Пошто наиме рече „*име Господа нашега Исуса Христа,*“ да се не би учинио неразумнима да раздваја, додаје опет „*Господа и нашега и њихова*“. И да буде јасније што кажем, прочитаћу⁴ по смислу овако: Павле и Состен цркви божјој, која је у Коринту и свима, који призивљу име Господа и нашега и њихова на сваком месту, било у Риму било ма где да су; *благодат вам и мир од Бога Оца нашега и од Господа Исуса Христа.* Или пак овако, што мислим да ће бити и тачније: Павле и Состен посвећенима у Коринту, позваним светима са свима, који призивљу име Господа нашег Исуса Христа на сваком месту и њихову и нашем. То јест, благодат вам и мир вама, који сте посвећени у Коринту и који сте позвани, не само вама, него са свима, који ма где призивљу име Господа Исуса Христа, нашега и њихова. А ако мир долази благодаћу, шта си се узохолоио, шта си се надуо ти, који си милостију спасен? А ако си с Богом у миру, што се наслађаш на друге? Јер то значи бунити се. Па шта ако сте у миру с овим или с оним и у љубави? Ја желим да вам то буде и једно и друго од Бога, и од њега и према њему. Јер не ће дуго трајати, ако не ужива небеске потпоре, нити ће вам ништа користити, ако није према Богу. Нема нам богме користи ако смо и са свима у миру, а с Богом смо се завадили, као што нам нема шкоде ако нас и сви нападају, а с Богом живимо у миру; и опет ништа не помаже ако смо и свима по ђуди, а Бога вређамо, као што нема опасности ако и сви окрећу од нас главу и мрзе нас, а Бог нас прима и милује. Јер права милост (благодат), прави мир долази од Бога. Онај богме, који ужива благодат код Бога, никога се не плаши, па ма трпео тушта невоља, ни самога сотоне камо ли човека; а ко се с Богом завадио, од свакога зазире, ма колико да се види сигуран. Јер несталан је род људски, и не само пријатељи и браћа, него и оцеве! често из незнатних узрока мењају ђуд, па онога, кога родише и задојише, одбацише горе но икакав непријатељ, и деца оцеве изгонише. Па пази.

2. Давид уживаше милост код Бога, Авесалом уживаше милост код људи, па знате како је који завршио и који се боље показао. Аврам

⁴ Текст.

уживаше милост код Бога, а Фараон код људи; јер угађајући овоме издадоше жену праведникову; па свако дабогме знаде који је био виђенији и срећнији. Ну шта говорим о праведницима? Израилћани су уживали милост код Бога, а мрзили су их Египћани, па ипак обладаше и савладаше своје мрзиоце, и сви знате врло добро како је то било. Отимајмо се сви, дакле, за то: ако је слуга, прво нека се моли да умилостиви Бога па својега господара; ако је жена, прво милост божју нека тражи па мужевљеву; ако је војник, прво небеску благодат нека тражи па онда у краља и старешине; тако ћеш богме бити мио и људима. А како може човек наћи милости код Бога? Како друкчије ако не смерношћу? *Јер се Бог, вели се,⁵ поносишима суароши, а смернима даје благодат, и „жртва је Богу скрушен дух, и помизнога срца Бог не ће одбациши“.*⁶ Јер ако се код људи смерност толико тражи, то онда много више код Бога. Тако су се и неки незнабошци милости достајали, тако и Јудеји испали из милости: „*јер се не покорише правичности, која вреди пред Богом*“.⁷ Смеран је човек свима мио и драг, живи у непрекидном миру и нема зашто да се свађа. Јер ма да га и осрамотиш, ма да га и наружиш, ма шта да му речеш, ћутаће и благо ће подносити, и живеће у неисказаном миру са свима, а и према Богу. Бог је наиме заповедио да с људима живимо у миру, и сав нам је живот тако најбоље уређен ако смо један с другим у миру; јер Богу без сумње нико не ће моћи наудити; вечна је оно природа и узвишена над сваком страхћу. Ништа тако не чини Хришћанина дивним као смерност. Чуј н. пр. Аврама шта говори: *Ја сам прах и пепео,*⁸ и шта опет Бог казује о Мојсију да је био најшитомији од свију људи. Нико богме не беше смернији од њега, који толики народ вођаше, и краља и сву египатску војску као мухе потопи, и толика чудеса што у Египту што на Црвеном мору што у пустињи почини, и тако сјајно сведочанство⁹ доби, па се тако владаше као да је један из народа; као зет беше тасту покоран, и примаше савет од њега. Па нити

⁵ I. Петр. 5, 5.

⁶ Псал. 51, 17.

⁷ Римљ. 10, 3.

⁸ I. Моје. 18, 27.

⁹ Божје милости.

се срдно нити рече: шта, зар после таквих и толиких славних дела, мени ти дође савете давати? Као што чине многи, па ма им неко и најбољи савет пружио, јер презиру гледајући на низак положај и углед. Али он не беше такав, него смерношћу све стизаше. Зато презре и краљевски двор, што беш доиста смеран, јер смерност чини здраво и узвишено мишљење. Јер шта мислиш, колико требаше умне и душевне величине да се презре краљевски двор и трпеза? Та у Египту се поштују краљеви као богови, и уживају небројено благо и богатство. Па ипак све то презревши, и одбацивши и сам престо египатски, робовима и јадницима, онима што се муче у блату правећи опеке и којих се слуге краљеве грожаху (јер их се грожаху Египћани, вели се,¹⁰) тима прибеже и уздиже их над њихове господаре. Отуда је јасно да само смеран човек може бити узвишен и племенит. Та дрскост долази од слабе разумности и од ниске душе, а скромност од велеумне, од веледушне разборитости.

3. Па ако вам је по вољи, да испитамо и једно и друго на примерима. Реци ми ко је био већи од Аврама? Па ипак он је оно говорио: *ја сам прах и пепео*; он је оно говорио: *немој да се свађамо ја и ти*.¹¹ И тај тако скромни човек презре плен перзијски, и није марио славити победу над варварима, а то чиниаше од велике душевности и племенитости. Јер заправо смеран човек велик је, не удворица нити претворица. Друго је нешто велеумље, а друго високумље, и то је јасно из овога. Кад неко иловачу држи за иловачу и не сматра је ни за што, а други се неко диве иловачи као злату и много је цени, који је од њих узвишен? Зар не онај, који се не диве иловачи? А који је низак и прост? Зар не онај, који се диве иловачи и држи је за нешто велико? Баш тако и овде сматрај да је онај велик, који себе назива прахом и пепелом, ма да то каже по својој смерности; онај пак, који себе не сматра прахом и пепелом, него се прецењује и велича се, то је низак човек, јер незнатне ствари држи за велике. Отуда је јасно да је патријарх говорио ону реч „*а ја сам прах и пепео*“ од велеумља, не од високумља. Јер као што је друго нешто у телу бити стасит и једар, а друго бити поднапирен,

ма да једно и друго издаје пуноћу тела, само ово друго болеснога а оно прво здравога; тако и овде друго је бити поносит: исто што и поднапирен, а друго је бити узвишен: исто што здрав и једар. Па онда, неко је н. пр. висок од природе а други мален, па лативши високу обућу буде виши; реци ми кога ћемо звати високим и великим? Зар не онога, који је од природе висок? Јер онај малиша туђим је велик, и успевши се на којекакве ствари узвисио се. Од тога многи пате, који су успињу на новац и на част, а то није величина. Велик је наиме онај, који свега тога не треба, него презире све и сам је собом велик. Будимо дакле смерни, да будемо велики, јер *ко се понижавља, узвисиће се*, вели се.¹² Али није такав надувен човек, него је најнижи међу свима људима; та и водени је мехур напухан, али не траје дуго; због тога и људе такове називамо тим именом. Јер ко смерно мисли, не поноси се ни својим великим подобностима, зато што познаје своју слабост, а низак човек и уз незнатне способности замишља се великим. Стецимо дакле величину смерношћу; посмотримо природу људских ствари, да се ужежемо љубављу за оно, што ће доћи. Јер ипак не постадосмо смернима него љубављу према ономе, што је божје, а презором онога, што је земаљско. Као што ће неко, кад ваља да буде краљ па му се наместо краљевскога планшта понуди неко ониско звање, сматрати ово за ништа; тако ћемо се и ми смејати свему земаљском, ако смо се ужелели оне части. Зар не видите деца кад се играју војске и војника, па напред иду трубачи и коњаници, а у средини корача дечак тобоже војсковођа, како је смешно што раде? Тако је и са земаљским стварима, и још лошије од тога; данас јесу сутра нису. Дижимо се дакле изнад њих, и не само да их не треба желети, него се снебивајмо и кад нам их ко пружа. Јер тако само, ако ту љубав изгонимо, стѣћи ћемо ону божју и уживаћемо вечну славу, која никому од нас да се не ускрати, благодаћу и човекољубљем Господа нашега Исуса Христа, са којим Оцу и св. Духу слава, држава и част, сада и вазда и за све векове Амин.

Вх.

¹⁰ II. Мојс. 1, 14.¹¹ I. Мојс. 13, 8.¹² Мат. 23, 12.

Реч противу: псовке и клетве.

(говорио у Панчеву Лука Поповић парох.)

„Језик је ватра, свет је пун неправде. . . . Јер сав род звериња и тица, и бубина и риба, припитомљава се и припитомно се роду човечијему, а језика од људи нико не може припитомити, јер је немирно зло, пуно једа смртоноснога. Њим благосиљамо Бога и оца, и њим кунемо људе који су створени по облицију Божијему. Из једних уста излази благослов и клетва. Не ваља љуб. браћо, да ово, тако бива“. (посл. ап. Јак. гл. 3.)

Побожна браћо! Оно, што човека одликује од свију других створења, што га чини силним и умним, великим и разборитим, што га гради господарем света — то је онај најдрагоценији дар Божји, којим је Бог окитио и уресио слику и прилику своју, то је *говор*, печат светле сведоџбе божанског порекла човекова.

Велики и добри Бог даде нам памети и разума, помоћу којег мислимо, даде нам језика, помоћу којег говоримо. Говором исказујемо своје мисли, своје жеље; говором испричавамо своје расположење, па било то радосно или жалосно; њиме измењујемо своје мисли, узносимо се небу и, општитемо са Створитељем својим,

Поред све лепоте и дивоте тога дара, те једине одлике човекове, човек често, врло често, тај драгоцени дар Божји, па зло употребљује. Језиком, говором вређамо и псујемо, лажемо и оговарамо, грдимо и кунемо; са необуздана и лака језика, завадише и омразише се, мужеви и жене, браћа и сестре, другови и пријатељи, људи и народи; са непромишљених и неразборитих речи, надају са усана људских бестидне псовке и клетве, које не само каљају и срамоте образ људски, понижавају достојанство човеково, већ трују и убијају срце и душу човекову.

Побожна браћо! Од многих рђавих и злих навика, има у нас два црна греха, која се прилепише за срце и душу нашу, уватише дубока корена у животу нашем, на срамоту образа и грехоту душе наше; та два порока, греха, то су *псовка* и *клетва*.

Заићи по варошима, селима, по путевима и раскршћу, прошеатај по тргу, завири у кафане и гостионе, па ће крвца у образе

да ти појури од стида и гњева, кад чујеш бестидне и срамне псовке, богомрске речи што излазе из уста људских, без разлике дал су ти људи одевени кожухом или капутом, опанцима или ципелама. Не само то, малена деца, које родитељи нису научила честито прекрстити се, псују, мислиш, да су где год годинама псовати учили. Ружном и гадном псовком не штеде људи име и поштење ближњег свoga, већ грешним језиком својим запињу и за свето име Божје, ругају се светињама вере и титрају се установама свете мајке цркве своје. То је, побожна браћо моја, ужасан грех, гадна навика, која понижава човека до животиње, и ниже од животиње — јер животиња то не зна, то не уме.

Зар језиком, којим зборимо и говоримо, којим се Богу молимо за здравље наше, за његову милост, за хлеб потребни, — да запињемо за његово најсветије име и да га вређамо? Зар устима, којима примамо свето тело и крв Спасову, душевног спасења ради, — зар тим устима да просипамо богомрске речи? Зар да се језиком ругамо светињама вере наше, и титрамо лакомислено установама св. цркве, која нас својом љубави и милошћу, од колевке до гроба прати? Зар нам је Бог дао језика и речи, да њима каљамо име и поштење ближњег свoga? Не, побожна браћо моја, не ваља ово, тако да бива. То нити је лепо, нити достојно Хришћанина и човека, који је створен по слици и прилици Божијој; то је неупутно, то је ружно, то је грех противу Бога и његове свете воље, његова закона, а ко против њега, његова закона греша, тешко ли се њему, јер ће сваки човек, по речима Спаситељевим: „за сваку празну реч даши одговор у дан страшнога суда.“ Мат. 12. 36.), а нама мудра пословица народна лепо вели: *Божја је сиора, али достижна*.

Псовка и богомрске речи, трују срце човеково, гризу душу човекову, а кад је у човека срце отровано и душа покварена, он није више човек није за друга, није за пријатеља.

Побожна браћо! Чувајте се псовке, те ружне, те грешне навике; чувајте се молим вас очински, да ни у шали, ни у

збили, ни у гњеву, ни у тузи, не изговорите речи, којима би вређали Бога и ближњег свог. Нарочито вас молим, пазите на омладину вашу, на децу, на слуге ваше, и недајте им да псују, јер псовка се учи једно од другог, то је зараза која зарађује и мало и велико. опомињите, карајте, па и казните их за времена, да се у срце њихово не би залегла ова зла и стидна навика. Клоните се људи гадног и пакосног језика, који је многу срећу и мир нарушио —

Ударише једном године перодице, болест нека спопала људе и животиње у Цариграду. Сбунило се и скаменило се и велико и мало, те дај питај и распитуј, јао и запомагај. Шта ће људи, већ хајд епископу своме, старешини духовној, св. Јовану Златоустоме. „Свети владико! Молим те и преклињемо, реци нам по души и по срцу, каква ли је ово казна Божја сишла на нас; говори оче свети, шта и како да чинимо, да ми не ова ужасна невоља град наш и куће наше!“ Светитељ, који је добро познавао стадо своје и живот стада свога, погледа их, те ће им рећи: „Молим вас, престаните псовати и грдити, па ће без сумње бити одмах боље!“ И послуша га стадо, отресе се људи гадне навике псовања, зло попусти, невоље се умалише. Није ли, побожна браћо, многим нашим невољама, болестима, перодици, неудачама, кривица та, што тако ружно, тако гадно, тако срамно псујемо, да бих и ја грешан с овог светог места по пут златних уста Јованових довикнуо псовачима: Молим вас, престаните псовати — па ће Бог дати, да и нама буде боља живота и среће.

Друга, тако исто зла навика и тежак грех — то је *клетва*. Врло често, у најмањој ствари, богмимо се и кунемо именом Божјим; а богмити се, то је ружан обичај који је отео маха у нас, а то нити је Богу право, нити је драго. Име Божје узалуд употребљавати, грех је. Спаситељ нам вели: „Не куни се ни небом, јер је то престол Божји, ни земљом, јер је подножје ногама Његовим, ни Јерусалимом, јер је град цара великога, ни главом својом не куни се, јер ниси кадар власи беле

или прне начинити. Нека буде слово твоје: Што јест, јесте, што није, није.“ Чусте ли ове речи, заповест ову? Тако би ваљало у животу, у речи, у мисли, у делу поступати ако волимо, ако Бога поштујемо — а волимо га и поштујемо, браћо моја, не само онда, кад то речима казујемо, већ кад делима засведочавамо, кад заповести његове вршимо и испуњујемо.

Поред те грешне навике, којом лакомислено потрзамо име Божје, прни је и неопростиви грех чути оне страшне речи *клетве* и *проклињања*, којима обасипамо грешним језиком, децу, пријатеље и ближње своје. Тај прни грех, клетва, отела је маха у срцу нашем, са срца полази на уста, те као гуја присојкиња сикће и трује. У клетви и проклињању, на жалост ми Срби као да смо највећи венштапи, као да од нас у томе нема већих венштака на свету. А ваљда неће бити баш тако, помислиће који од вас, браћо моја? А како да не! А зар ухо ваше није чуло и не чује страшне клетве: *Гром те убио! Ваира те сиалила! Мушна те вода однела! Куга те уморила! Земља ти кости измећала!* и т. д. Јесам ли погодио, је л' тако? ето ја читам с лица ваших, да је на жалост тако. Па дал ми промишљамо, кад кунемо, бојимо ли се ми Бога ако се људи не бојимо, и Његова — страшног суда? Зар нам је зато језика Бог дао? Да ли у истини то и мислимо? Да ли родитељи помишњају кад проклињу пород срца свога? Знате ли ви, побожна браћо, да се клетва често пута може да испуни, па камо нам душе и образа нашег. „*Ништа горег и штећнијег по децу од родитељске клетве,*“ вели стари мудрац грчки Платон; „*Благослов очев утврђује домове дечије, а клетва мајчина разорава их до шлења,*“ вели Дух свети, устима Сираха.

Један од највећих учитеља црквених, коме пуно веровати можемо, св. Августин, у овом погледу прича ову ужасну и страшну причу. У Тесарији у Египту, живљаше нека удовица, са шесторо своје деце. У скоро по смрти мужа њезина а оца дечијег, стаде је најстарији син ружити и псовати погрдним речима и напоследку подиже руку на мајку своју, а остала деца гледећи

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

све то, ни да би речи проговорили, а још мање у обрану устали. Мати до крајности разљуђена поступком деце своје, у гњеву поче сина и осталу децу проклињати и рече: „потуцали се да Бог да по свету, од немила до недрага, нигде мира и заклона не имали“. И гле, на жалост, клетва се мајчина испунила. У скоро, спонаде децу тешка дрхтавица, шкрипање зуба, болест, која ни ноћу ни дању мира не даде. Кад мати види то, паде у тешко очајање, и од туге и жалости обеси се, деца луташе по свету тражећи лека по гробови мученика по црквама и литијама. Двојица мушкараца и једна кћи Паладија после многих година излечише се, шта је од остале деце било, не зна се. Ову је децу и сам св. Августин видео у вароши Ипу.

Побожна браћо! Чусте ли ове речи моје, поуку моју? Размислите о свему што чусте добро, те се, преклињем вас, чувајте ове ружне навике, црног греха, клетва и проклињања. Ако вам дечица ваша скриве, опомените их с почетка благим речима и саветом, ако не помогне, строжије, ако и то не помогне, у кутић, па напослетку и прутућ, боље је и пометније, него клети и проклињати. Како браћо, да нас Бог благосиља, кад ми кунемо. Зар на једна уста да излази благослов и клетва. Ето како нам Апостол оштре речи казује, оштре али истините, говорећи о језику.

Побожна браћо! Знајте да је онај, највећи јунак на свету, који себе уме да обузда и надвлада, те се чувајте гњева и јарости, обуздавајте језика свога. Ви требите кукољ из пшенице, — дела требите ружне и богомрске речи из говора вашег; ви крчите трње и коров са ливада ваших, — крчите злочесте и пакосне речи са усана ваших; ви чистите хаљину и обућу вашу од нечистоће и прљежи, — чистите срце и душу своју, од отровног задаха, псовке и клетве. Чувајмо језик и уста своја да не казују лаж, да не вређају Бога и ближњег свога, јер ко Бога вређа Бог му окреће леђа. Благосиљајмо, а не кунимо, поштујмо се и љубимо; одвикавајмо се ружних навика и чувајмо се греха као ватре живе; меримо и пре-

меравајмо речи, прије него што из наших уста излете, те ће у животу нашем бити више љубави и поштовања, слоге и наплетка, среће и задовољства.

Желећи, побожна браћо, да ове моје речи, савета и поуке, падну на плодно земљиште срца вашег, и уроде добрим плодом, плодом послушности, нека благослов Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа, буде са свима вама Амин.

Српска православна црква св. Ђурђа у Вараждину

Написао

Лазар Богдановић парох вараждинско-вел. кањински.
(Наставак).

Но није то једини случај. Затекао сам ја замашан број таквих парохијана, који су пре мога доласка *polens volens* сву децу из смешаних бракова у римокатоличкој вери дали крстити и васпитати. С тим нараштајем, наравно, да Српство и Православље нема више ништа да рачуна!

Зато треба да се вечито пале кандила пред душе онима прегоцима, који пре 14—15 година својски прегоше, да се у Вараждину прво: организује црквена општина српска православна, а друго: сагради нешто богомољнице и сталан свештеник намести, те се тако стане на пут постепеном тамањењу и губљењу православног Српства, како у Вараждину самом, тако од чести и у околици му. Слава им!

Озгор споменуемо, да су понајвише калуђери Лепавински вршили разне пастирске функције Вараждинским православним становницима. Али ни све потребе нису они смели да врше сународницима и једноверцима својима. Зна се на пр., да је до најновијега готово времена римски катихета у оним местима у Хрватској, где православног не беше, катихизирао и православно школску младеж. Па тако беше и у Вараждину. Тек у новије време брањено им је то, а нашим православним ученицима од стране школ. управа налагањом, да морају од својих свештеника доносити уверења о положеном испиту из науке вере. Ученици су се обраћали на овог или оног православног свештеника и добијали од њих уверења, да су код њих испит из науке вере положили, прем дотични свештеници, у највише случајева, ћака

ни видели нису, а камо ли их испитали. Може се судити, колико су ти ученици од своје вере знали, а и да не говорим о томе н.пр., како о прошлости свог народа, од ког поникоме, и о својој народној свести врло слаба или никаква појма нису имали. При оваквим околностима није се чудити, да је било Срба ђака у Вараждинској гимназији, који су се јавно за православне Хрвате признавали.

Трагова бар нешто уредном предавању науке у школама Вараждинским по калуђерима Лепавинским нашао сам у неким списима из год. 1876.—1888., које ми је игуман Лепавински Тихон Џебић на послугу дао. Велики жупан жупаније Вараждинске и дворски саветник — Србин Огњеслав Утјешеновић-Острожински — први виде, како се Српчад, која за његова боравка у Вараждину полагаше школе Вараждинске, у сасвим безверском духу одгаја, па се у име тадањих Срба Вараждинских обрати представком од 17. Августа 1876, на кр. земаљску владу у Загребу, замоливши ју, да дозволи, да српску-православну младеж на гимназији Вараждинској (а сигурно и на осталим местним школама) катихизује духовник кр. зем. казнионе Лепоглавске, Василије Војновић. Земаљска влада уважи ту представку и дозволи, да поменути духовник сваких 14 дана једаред оде у Вараждин ради предавања веронаука и за сваки поједини пут његов одређује му награду од 8 фор. 50 н. и то: 3 фор. 50 н. за подвоз (тада још није било жељезнице између Лепоглаве и Вараждина) и 5 фор. дијурне. И Војновић отпочиње катихизацију 1. Марта по рим. 1877. год.

Поверавање катихетске дужности у Вараждину духовнику Лепоглавском не беше право Лепавинским калуђерима, јер ови то право присвајаху себи, пошто Вараждин од вајкада спадаше у духовно подручје манастирско. Они се потужили на то конзисторији, и уснеше оспорити то право духовнику Лепоглавском. Поводом те притужбе конзисторија закључи, да се катихизација школске младежи на Вараждинској гимназији има поверити тадањем игуману Лепавинским Гервасију Јагазовићу. И 1. Октобра 1878. преузе катихизацију игуман Гервасије, коме кр. влада накнадно, решењем својим од 10. Маја 1879; одреди у то име годишњу награду од 160 фор.

Кад игуман Гервасије већ у Октобру 1879.

г. умре, то конзисторија, споразумно с владом, повери катихизацију, почам од 1. Октобра 1879. јеромонаху и тадањем управитељу Манастира Лепавинског Тихону Џебићу, уз награду од 160 фор. годишњих, коју му је влада из својих средстава као и пок. игуману Гервасију давала. Катихизацију је имао обављати једаред у месецу.

Не знам, шта је био разлог, да је предавање науке вере отац Тихон нагло прекинуо. те је у Децембру п. г. опет пороверена духовнику Лепоглавском Војновићу. Сигурно: зимско доба, даљина пута, старост и слабост оца Тихона!

Овако су од прилике стајале ствари Срба Вараждинских до постанка прве црквене општине, т. ј. до 5. Децембра 1882. г., а сад ћемо коју рећи о постанку саме црквене општине, у колико смо о том буд из усменог причања још живих црквених општинара, буд из сачуваних писмених докумената могли сазнати.

II. Конституисање прве црквене општине. Избор првог одбора. Привремена капела у градском позоришту.

Сам промисао послале у 7. деценију овога века у Вараждин за великог жупана жупаније Вараждинске Србина срцем и душом и искреног љубитеља и истинитог поборника св. Православља — дворског саветника — Огњеслава Утјешеновића-Острожинског.*) Да њега не беше у Вараждину, Бог свети зна, би ли у Вараждину, и данас поред већег броја српског становништва било српске-православне црквене општине и одбора, . . . би ли пропојала у њему православна богомоља и био намењен сталан српски свештеник!

Кад је Утјешеновић жупановао у Вараждину, бројао је сам Вараждин нешто јаче од 100 српско-православних душа. Њега и остале вараждинске Србе болело је у души, што у Вараждину немају своје богомоље, где би се бар о већим празницима Богу помолити и души својој утехе наћи могли, . . . болело их, што у месту српског свештеника нема, који би им у даним приликама обавио ову или ону свештенопастирску дужност, а нарочито да би поучио Српчад малу у вери и побожности,

*) Купим дата, да напишем опширнију биографију овог заслужног покојника.

WWW.UNILIBRARY.ORG
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

него је Србин морао очима гледати и ушима слушати недела римских катихета и калуђерица, који су српску дечину својој вери учили и својој цркви приљубљивали, који су их гонили у своју цркву, да тамо клече и моле неке њине крунице и т. д.; -- болело их је, што у случајевима кад нашег човека у Вараждину и самрт снађе, сродници му нису знали, како ће и од куда ће свога свештеника да добава, да учини што самртну треба; нит' како ће с друге стране срце немилостивих римских свештеника умилостивити, да дозволе да се у њиховој цркви самрт дотичнога звоном огласи и тело до вечне куће испрати. Све ово гануло је у првом реду побожно срце Огњеслављево, па је смишљао и размишљао, како би и Вараждински Срби до свију оних благодети дошли, које њихова друга браћа широм Српства у пуној мери уживају. У то име сазва он у очи Никоља дне (5. Декембра) 1882. г. све тадање виђеније Србе Вараждинске на збор и договор, па им предложи, да се с обзиром на приличан број Србадије устроји црквена општина, којој ће бити задатак, да се постара о уређењу ма како скромне привремене капеле у Вараждину, где би по гдекоји калуђер Лепавински макар само о већим празницима богослужио колко ради одраслијег дела Срба, толко више ради школске младежи, да се ова у безверју не би одгајала. И збиља на овом збору пође Утјешеновићу за руком, да се удари темељ првој црквеној општини у Вараждину. Са даном 5. Децембра 1882. г. почиње управо живот и делање српске православне црквене општине Вараждинске!

На збору овом учествовало је 23 Србина, који се прогласише скупштинарима и као такви приступише одмах избору црквенога одбора, у који бијаху изабрани:

Огњеслав Утјешеновић за председника, *Милан Врбачевић*, градски начелник за потпредседника, *Моја Кнежевић* кр. хусарски потпуковник, *Константин Јанковић*, бравар, и *Штеван Магош*, капетан, за одборнике, и *Милан Милинковић* за перовођу.

О конституисању цркв. општине Вараждинске и избору и одбору јој, извести председник Утјешеновић 11. Јануара 1883. Саборски Одбор у Карловци и надлежног Епархијског Епископа Пакрачког Никанора Грујића.

(Наставиће се.)

Једно решење

ради знања и равнања.

Поводом случаја, да је један слушалац карловачког богословског училишта добио апсолуторну сведоцбу задарског богословског училишта, и ако је правомоћним закључком професорског збора првог училишта био релегован на годину дана и имао положити поправни испит за трећу годину; а да се тако добивеним апсолуторним сведоцбама не би илузорним чинила како дисциплинарна осуда тако и школска оцена карловачког богословског училишта, доставила је Његова Светост, преузвишени господин патријарх *Георгије Браковић*, свима овомитрополијским епископима дијецезанима, ово своје високо решење:

М. 397. ех 1896.

(Наслов.)

Управа подручног Нам српског православног богословског училишта у Карловцима пријавила Нам је, да је (*име и презиме*), који је закључком професорскога збора истога богословскога училишта од 21. септембра 1895. бр. 7., потврђеним Нашом одлуком од 7. октобра 1895. бр. М. 652., због прекршаја дисциплинарних правила био релегован на годину дана, међутим отишао у Задар, па је онде концем исте школске године 1895/6. добио апсолуторну сведоцбу о свршеним богословским наукама, а тим чином пошао на то, да изигра осуду, која је почетком школске године 1895/6. над њим изречена.

Обзиром на то, што је смисао Нашој одлуци бр. М. 652. ех 1895 био и јесте то, да речени (*име и презиме*) услед релеговања губи право да му се 1895/6. школска година урачуна у богословски течај, који четири године траје, даље, што је исти имао да положи још и поправни испит за трећу годину богословије тако, да може истом у почетку школске године 1896/7. том поправном испиту приступити и тек после тога се у четврту годину богословије уписати, те тако концем школске године 1896/7. доћи до апсолуторне сведоцбе, и обзиром на то, што је речени богослов у намери изигравања наложене му каштиге показао такав чин, који се за ову митрополију никако не сме дозволити, јер би настала опасност за ред и дисциплину у подручном Нам богословском училишту, а врло лако и погибао за свест будућих свештеника, који би тако још у младости долазили на мисао, да се одредбе

закона и претпостављених власти смеју и могу изигравати, — нашли смо тај поступак (*име и презиме*) у опсегу ове митрополије неправилним и апсолуторну сведоџбу његову коју је неправилним начином добио, неваљаном и односно ништавом прогласити.

Услед тога имамо част умолити Ваше Високопреосвештенство, да Ваше Високопреосвештенство реченога богослова на основу те сведоџбе рукоположити, односно к рукоположењу припустити не изволи, већ истога (ако би се пријавио) упути, да прво редовним путем доврши богословију издржавни каштигу релеговања.

У *Карловцима*, 6. (18.) новембра 1896.

Георгије с. р.

Патријарх.

Ово високо решење доносимо ради знања и равања како управа богословских училишта, тако и слушаца њихових.

Реч над самртним одром КУЗМАНА МУНЧИЋА,

народ. добротвора, † 6 децембра 1896 год. у В. Бечкереку.
Рекао: **Жарко Стакић**, свештеник.

„Где су светске страсти, где земаљске бриге, где је злато и сребро, где множина слугу и жагор: све је то земља, све пенео, све сенка! Но ходите, завапимо бесмртноме цару: Госноде вечних твојих блага удостој умрлога међу нама, упокојивши га у блаженству твоме, које не стари.“

„Наши дани све су блеђи а јунаци све су ређи.“

Да, покојниче драг, јунак си био, ко те год познаво а познавасмо те сви. Та овај живот наш и није ништа друго, но борба љута, разбојиште људско и у свој дугој борби тој борнио си се ти часно, вредно, поштено, јуначки, српски. Поштен на речи, челичан карактером, вредан на делу, у свему и свачему чистих руку, прожет љубављу ка цркви и школи нам српској, — свагда си се борнио са чашћу, да нам процветају и ославе те светиње наше, та два ока у глави нам српској. А за све те труде и подвиге твоје ниси ни могао друго пожњети што, до љубав и поштовање народа овог. За то те је за часна живота твога и ставио на угледно место одборника, старатеља па и председника општини нам црквено-школској. А колико си се бринуо за добро и процват општине ове, појмићемо, кад се сетимо, да си — и ако болан — вршио тешку

дужност црквеног старатеља. Под твојом бригом и надзором никла је из рушевина велељепна црквена кућа у главној улици. Где год је требало рада и реда, вредноће и истрајности, — ту се о твоме имену с поштовањем и признањем говорило вазда. Међу првима први си био, где се тицало добра општег.

И за све ове врлине твоје, покојниче мио, са светога места овог *полажем ти овај венац признања — неувеле славе твоје* — оплетен љубављу и захвалом местнога Српства — на уморне скрштене беле руке и родољубиве груди твоје, да ти црна земља што лакша буде!

Изгубисмо те, покојниче врли. Терет ми је то изрећи, кад помислим како ј' тешко заменика теби стећи“. Људи твога положаја, твога значаја у нашем су месту ретки, мало их је као воде на длану: „За то и туже за тобом наши рукосади, *старче*, на ког су се угледали *млади*“.

На тебе ће се млађе поколење угледати, ти ћеш му пример и узор бити: „И у злу и у добру — то нам нико не закрати, име твоје, *лепо име*, дуго ће се спомињати.“

Полазиц, покојниче драг, у хладни гроб. Самрт те снашла, не носиш собом ништа до: скрштене беле руке и праведна дела своја. Но дела та славиће те и заступати не само пред лицем божјим, већ ће и далека поколења српска спомињати име твоје дично. Са сузом признања заливаће гроба твога, налиће воштаницу свећу пред споменом твојим, а на гробу твоме учиће се и деца српска, како треба свој род љубити.

Да, дела, та *добра* дела, која су у последњој вољи твојој пробрла кроз зидове самртне ти одаје, и која ће одјекнути надалеко: широм целога Српства, јасно и гласно ће казивати за светло и дично име *добротвора народног: Кузмана Мунчића!* Велик дар: *две стотине лапаца бечкеречке земље* наменуо си у последњој вољи сиромашној просвети српској, а родољубива душа племените и честите љубе твоје светлу замисао твоју привешће још дичнијем крају!

Блажени сени: Саве Текелије, Вуковића, Сабова, Герескога, Нестора Димитријевића и Гаје Адамовића шире руке и грле те у духовном колу свом и љубе те целивом брацким. А захвалне усне народа твог шапућу молитву тиху за спасење и некој велике и родољубиве душе твоје!

Са овога, дакле, места светог, по превасходству у храму просвете јеванђељске — прими

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

на дару твоме топлу хвалу од народа свог. А глас тај хвале овако се чује: „За живота и на часу самртном љубио си народ сав, по самрти твојој љубиће те и носити у срцу свом народ вас. Благо оном, ко довијек живи, имао се рашта и родити.“

Господ Бог даровао ти велик таланат — благо земаљско — али га ти ниси закопао, дао си га, поклонио народу свом на вечна времена, за то те и хоће суерести десница божја и милост ти његова овако рећи: „Слуга добра и верна, у малом си ми веран био, над многим ћу те поставити, ући у радост Господа твога.“

Полазини гробу хладном, матери земљи. Па шта је гробље?

„Гробље ј' земља, ком се ходи, гробље ј' вода, ком се броди, гробље врти и градине, гробље брда и долине, свака стопа: гроб до гроба. Нема броја у земљици гробовима. Милијоне прогутала ј' тама, нико их се више и не сећа — но по гдеком увек гори свећа, ил' је свећа ил' је име светло, ил' су дела, која се не гасе, па редове недогледног гробља својом зраком красе. Ти гробови, стари нови, они сјају сваком параштају.“

И твој ће гроб сјати и потоњем нараштају српском, никада га заборавити не ће, из год у год побусиће га венцем славе и хвале љубав народа српског!

Умр'о си, — ал' не, ниси умр'о, ти живиш, и живићеш с колена на колена, у хиљадама срдаца српских, у којима ће вечно уписано бити незаборављено име родољубца Мумића Кузме.

Одужио си дуг и Богу и народу своме. За то му, молимо ти се Господе Боже, прими душу у насеља рајска и удостој га блаженства вечна. А теби, покојниче велики, на растанку земном овако ванијем: пођи мирно вечно спати, благослов и љубав народна те и за гробом прати. Вечна ти памет!

Записник.

Збора, одржаног у Иланчи 2. фебруара 1897.

Пошто је г Душан Јанковић из Добрице Збор поздравио и овај позвао да председника изабере, буде за председника једногласно изабран г. Коста Кочоба из Самоша.

Председник заузевши своје место, благодари се на поверењу и позива збор, да из средине своје 2 перовођа и 4 повереника изабере, који ће рад обављати односно на ред пазити. —

Услед тога буду за перовође Душан Ламбрин из Иланче и Живојин Д. Касапиновић из Добрице, а за поверенике Тоша Дридарски и Гига Дридарски из Добрице, Ђока Максимов из Маргитице и Петар Гајчанин из Иланче изабрати.

Пошто је Збор конституисан донешена је следећа једногласна резолуција:

„Ми Срби срп. ист. прав. вере, братски сакупљени из општина: Иланче, Добрице, Фердина, Самоша, Алибунара и Маргитице, гнушањем и негодовањем извештени смо о оним подлим нападајима, којима су вршачки т. з. радикални Срби нашег љубљеног архиепископа Његово Високопреосвештенство Господина, Господина, Гаврила Змејановића гадно напали. —

Када на ове гадне нападаје изражава сакупљени Збор Срба своје негодовање, уједно сакупљени изражавамо Његовом Високопреосвештенству нашем љубљеном епископу госп. госп. Гаврилу Змејановићу своју искрену љубав и синовљу оданост и поред истога умољавамо Његово Високопреосвештенство, да у својем — Свевишњим Творцем — благословеном раду и даље истраје и да Своме стаду и на даље учитељем буде, да би истоме у срце усадио најглавније дужности, тј. да верује у Свевишњег Творца, у својој прадедовској вери истрајно буде и да своју — нама свима милу — домовину и отаџбину Угарску љуби. —

Са одржаног збора у Иланчи 2. (14.) фебруара 1897. год. —

Коста Кочоба с. р. председник збора, Душан Ламбрин с. р. перовођа збора, Живојин Д. Касапиновић с. р. перовођа збора, Тоша Дридарски с. р., Гига Дридарски с. р., Петар Гајчанин с. р. Ђока Максимов с. р. повереници.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Радња епархијских власти у Вршцу). I. Епархијска консисторија вршачка држала је дана 20. јан. (1. фебр.) о. г. своју редовну седницу, којој је услед болести Њ. Високопреосвештенства г. епископа Гаврила, председавао најпреч. г. Сава Стојић, окр. протопрезвитер панчевачки. На седници решено је, преко 50 предмета, међу њима неколико важнијих. Међу осталима решено је: Узет је на знање извештај окр. протопрезвитера вршачког, да је јер. Душана Гајића у администрацију парохије Алибунарске увео. — Расписаће се стечај на упражњену паро-

хију IV. разреда у Брестовцу. — Одређен је избор пароха међу двојцом кандидата у Нов. Селу, а међу тројцом у Баваништу. — Узето је на знање, да јер. Ст. М. Р. парох у О. ступа у свешт. миров. фонд са улогом од 200 фор. — Одобрен је поступак цркв. одбора у Уљи, гледе издавања једнога цркв. стола. — Умолиће се држ. школ. надзорништво, да неке ком. учитеље, којима би у дужност спадало, да у цркви поје, и децу у појању обучавају, а то неће да чине, на вршење дужности примора. — Известиће се високосл. Саборски Одбор у погледу наследника пок. пароха у М. Викент. Угриног. — Због оскудице парох. свештенства није уважена молба цркв. општина у Ф. и у Вл. да им се сталан душестаратељ одреди. — Препоручиће се подручном парох. свештенству за набавку књига епископа Н. Милаша „Правила прав. цркве са тумачењем“. — Узето је на знање, да је преч. епарх. управа будимска послала свој I. шематизам. — Узето је на знање презид. расположење високопреосв. господина епископа против двојице свештеника у В. и наређен овоодносно даљи поступак. — Позвати су неки несагласни супрузи на измирење.

II. *Епархијски административни одбор* држао је сутра дан 21. јануара (2. фебруара) такођер под председништвом вреч. окр. протопрезвитера панчевачког госп. С. Стојишића своју редовну седницу, на којој је решено преко сто предмета. Међу њима: Прегледани су и на знање узети закључци цркв. скупштинских, односно одборских седница многих цркв. општина. — Одобрен је избор председника црквене општине у Сакулама и у Борчи. — Наређена је организација црквене скупштине и одбора у П. и у К. — Одобрен је црквеној општини у Черлезу куп 11 л. 1367 □^о оранице. — Одобрени су прорачуни неких црквених општина, а некојима као непотпуни враћени. — Поднеће се уток црквене општине у Панчеву против овостранице начелне одлуке у погледу плаћања парохијала за приватним имањем свештенства и учитељства. — Поднеће се уток становника у Панчеву П. П. против овдашње одлуке, због плаћања парохијала. — Наређена је истрага против црквене општине у Н. — Укорена је црквена општина у С. због непристојног писања претпостављеној власти. — Из седнице опоменута је црквена општина П—а, да у будуће припази на тачност својих извештаја. — Одобрено је црквеној општини у Ф. да зајам подићи може. — Узето је на знање допис велесл. Саборског Одбора у погледу инвентара народног црквеног иметка. — Одговорено је на неке интерпелације члана г. Ђ. Цвејића. —

Перо је водио и извештавао у обема седницама епарх. бележник Дим. Јанковић, у рачунским предметима извештава ревизор: Васа Гренчарски.

III. *Епархијски школски одбор* држао је своју седницу 23. јануара, на којој је под председништвом високопреосвећеног г. дијецезана Гаврила, а уз извешће новог школског референта Ј. Поповића решено неколико предмета мање важности.

Д—е Ј—ћ.

(Радња епархијских власти у Н. Саду). I. *Конзисторија*. У одржаној 27. јануара (8. фебр.) о. г. седници својој, под председништвом високопреосвећеног господина епископа *Германа*, између осталог решила је: Узет је на знање отпис г. Епископа Дијецезана, да је за правосл. душепопечитеља у државним казацима новосадским именован новосадски свештеник Н. Т. — Узет је на знање отпис г. Епископа Дијецезана о рукоположењу Милутина Григоријевића и Стевана Темеринца, од којих је први пристављен за личног помоћника пароху бегечком, а други за протопрезвитератског помоћника у Жабљу. — Узет је на знање отпис г. Епископа Дијецезана, да је бођанском јеромонаху М. Н. и јерођакону Г. К. каноничан отпуст из дијецезе ове подељен. — Упућен је системизовани парохијски помоћник у Ж., да као вероучитељ у I. и II. разреду тамошњих основних школа предаје из веронауке све оно, што је за те разреде наставном основом прописано. — Узет је на знање извештај стечајно-испитне комисије, да је Јован Радивојчев, администратор парохије глоганчевске, стечајни испит е добрим успехом положио. — За системизованог парохијског помоћника у Сомбору, пошто ниједан од компетентата потребне $\frac{2}{3}$ гласова није добио, наименован је већином гласова бирањем Жарко Поповић, дотадашњи вероучитељ у Сомбору. — Потврђен је за протопрезвитератског капелана у Сомбору свршени богослов Ст. Чампраг, који је за таковог од црквене општине сомборске једногласно примљен. — Расписаће се стечај на парохију у Обровцу. — Осућен је поступак једног свештеника, који је, наставши се од једног парохијана свог увређен, истога парохијана од св. причешћа одбио.

II. *Административни одбор* одржао је дана 28. јануара (9. фебр.) о. г. под председништвом г. Епископа Дијецезана своју седницу, у којој је између осталог решено: Пошто је високосл. Саборски Одбор одбио позив општине у Н. С. против ово одборске одлуке у предмету потраживања њеног бившег ексекутора, — упутиће се иста општина на извршење истог сад већ правомоћног овоодборског

решења. — Наређено је црквеној општини у В., да тамошњем комуналном учитељу, који у цркви појачке дужности врши, за исту дужност награду одреди. — Узет је на знање извештај овоодборског члана Мл. Ј. о разрешењу црквено-општинске управе и именовану врвременог одбора у Кули. — Црквеној општини у Мошорину дозвољено је, да започету оправку цркве продужи и сврши а тако исто и црквеној општини у Парага, да своју цркву оправити може. — Црквеном општином у Ч. сачињени штатут издат је фискалу за преглед. — Узет је на знање рад црквене скупштине у Т., Ч. М., и Г. и С. — Спровешће се високосл. Саборском Одбору некоји призиви против овоодборских решења; напротив призив црквене општине у Ст. II. против решења од 14./26. маја 1896. број АО — вратиће се истој као закашњен. — Узети су на знање избори перовође у Т. и Ђ. — Снабдевени су клаузулом одобрења некоји купопродајни уговори и брисовне дозволе. — На основу извештаја изаслане комисије у црквену општину у Суботици издата је истој општини наредба у погледу руковања црквено-општинским и закладним иметком у напредак. — Укинута је избор $\frac{1}{3}$ скупштинара у Д. као неправилан. — У спору између црквене општине пирожке и њезиног становника Ђ. П., који има иметка и у новосадском хатару — одлучено је: да исти Ђ. П. има парохијал у Пирожу (а не у Н. Саду плаћати), школски прирез пак тако исто у Пирожу, али не и на новосадски иметак, будући да на исти плаћа већ школски прирез у општинском прирезу, од куда се новосадске школе издржавају. — На пријаву и молбу неких пирожких становника, који у Ст. Футогу непокретности имају, да се ослободе од плаћања парохијала и у Ст. Футогу — учиниће се код жупанијске власти нужни кораци, да политичка општина у Ст. Ф. у будуће не разрешује на исте пирожке становнике парохијала.

III. Школски одбор имао је дана 28. јан. (9. фебр.) о. г. под председништвом високопреосвећеног господина Епископа Дијецзана своју седницу, у којој је између осталог решено: Доставиће се од високосл. Школског Савета издати декрети Даринци Калићевој учитељици у Н. Саду на Клиси, Страхини Црнојачком учитељу у Бегечу, Стевану Влајковићу учитељу у Риђици. — На позив високославног Школског Савета поднеће се истом исказ свих како оспособљених тако и неоспособљених учитеља у овој епархији. — Одлука високославног Школског Савета, којом се Р. М. учитељ на Келебји (у Суботици) одбија са потраживањем за сталност, — саопштиће се

како истом учитељу тако и местном школском одбору с упутством, да то место до почетка идуће школске године са оспособљеним учитељем понуди. — На предлог дисциплинарне комисије подељен је сомборском учитељу М. К. писмен укор због пренебрегавања својих учитељских дужности. — Извештај црквене општине у Т. да је на упражњено тамо учитељско и забавиљно стечај списисала, узет је на знање. — Призив местног школског одбора у Ф. против овоодборске одлуке враћен је истом као ненадлежно поднесен. — Искане се од оних општина, чији учитељи још декрета добили нису, ма да већ од много година у том месту учитељују, односни изборни списи, ради издејствовања декрета. Исто је тако наређено, да они учитељи, који прописану заклетву на своје звање положили нису, то накнадно учине. И напоследку наређено је, да они учитељи, који још у државни мировински фонд ступили нису, то чим пре учине. — За привремену учитељицу на упражњено учитељско место у Пачиру наименована је Љубица Вудимлићева.

(Оставка цариградског патријарха Антима VII.) У ванредној синодској седници цариградске патријаршије, држаној дана 20. јануара о. г. позвао је патријарх Антим VII. изабране митрополите, Ираклијског и Ефеског, да иду у своје епархије. Одмах после седнице дошла је Патријарху једна денутација, са молбом, да опозове своју наредбу у тој ствари изданој. И споменути митрополити успротивише се наредби Патријарховој, те у договору са својим једномишљеницима, а члановима Синода, послаше заједничко писмо Патријарху, да тргне своју наредбу натраг. Патријарх не хтеде попустити од своје наредбе, а синодалци од свога захтева. Чланови Синода поднесу министру правде и вероисповести писмену тужбу против Патријарха, а овај против њих. Од стране министарства Зивер-беј, начелник министарства, чинио је све покушаје, да измири Патријарха и чланове Синода. Патријарх је у погледу Ефеског митрополита и попустио, али од Ираклијског је одлучно тражио, да се упуту на своје одредење. Чланови Синода остали су при своме захтеву и у погледу овога. Даном 28. јануара састали се чланови Синода у своју седницу заједно са члановима мешовитог Савета. Председавао је Ефески митрополит као најстарији међу свима, а Патријарх се повукао у своју канцеларију. После прочитаних односних аката, која се на овај спор односе, донесено је решење, да се изашаље Патријарху изасланство, које ће га позвати да даде оставку. Изасланство је то и учинило, и Патријарх му је одговорио,

да ће дати одговор после 24 сата. На то су чланови Синода пристали и разишли се.

У пуној седници Синода, одржаној сутра дан 29. јануара, прочитана је оставка патријарха Антима VII., у којој изјављује, да је сав рад Синода и мешовитог Савета незаконито изведен. Скуп синодски и мешовитог Савета примио је Патријархову оставку и одмах приступио избору његова заменика. За истог је изабран митрополит Ефески Константин, члан Синода. О свему је послан извештај министарству. — Ми региструјемо ову жалосну појаву у *васеленској* Патријаршији, но се уздржавамо о њој казати своје мишљење, које не би ни мало могло бити повољно ни за чланове Синода, који своје личне интересе и страсти претпостављају интересима цркве, а ни за целу цариградску Патријаршију, која би нам имала у свима правцима свога живота и задатка светлито, а не растуживати нас, те које мишљење не би било утешно ни за нас изван цариградске Патријаршије, а можда ни за сву браћу у њој.

(Прослава 50-годишњице препорођаја српске књижевности.) У извештају о прошлој седници Књижевног Одбора „Матице Српске“ јавили смо, да је г. проф. *Ђорђе Магарашевић* изнео предлог, да се ове године прослави 50-годишњица препорођаја наше књижевности. Тај предлог гласи: „Ове године навршује се *педесет година* епохалној у српској књижевности години 1847., јер је у њој сретно завршен читав низ трудних књижевних радова, а уједно је у њој и сретан почетак бољих дана. Те године, 1847., угледа света епохално књижевно дело *Ђуре Даничи*: „*Рат за српски језик и правопис*“, красан плод Вукових тежња и књижевних напора. Те године изиђе од самога Вука његов превод „*Новога Зајчета*“, у ком је делу подпуно развио своје мисли о српском књижевном језику. Та два дела беху звезде преоднице у српској књижевности, показујући пут, којим ће поћи потоњи нараштаји у српској књижевности. Омладина српска беше прва, коју је природно морала захватити та нова струја, а 1847. година беше прва, у којој се јавише и књижевни раденици и њихова књижевна дела, која својом садржином и својим обликом прекидају са старом књигом, и ударају основу новој српској књизи. То су нам сведоком *Бранкове песме*, које изиђоше 1847. године. Поред *Бранка* јавља се и остала српска омладина са својом „*Славјанком*“ (у Будиму 1847. г.) и „*Невесном Слоге*“ младежи Лицеја београдског (у Земуну 1849. г.) Те године угледа свега *ународном духу* сплетени „*Горски вијенац*“ владике Петра Петровића Његоша. Те године се јавља и прва

књига „*Гласника*“ књижев. органа друштва „Српске Словесности“, а те се године јавила и Јоксима Новића „*Лазарица*“. — За овакове књижевне појаве можемо се послужити речма г. Ст. Новаковића, које је написао још пре двадесет година, да су „*почетак бољега напретка или као моменат времена, у ком избијају на површину из раније сазрели родови разумнијега правца . . . . .* Овакови су дани свагда згодни да на њих погледамо, шта смо урадили и шта нам још за рад остаје, да потражимо недостатке, па да смислимо како ће ослабити и ишчезнути, а да се довијамо, како ћемо добрим странама набавити за *унапредак још више снаге и крепости . . . . .*“ — Ови моменти и ове мисли потичу ме, да поднесем предлог сл. књижевном одељењу „Матице Српске“ да оно одреди у ту сврху ове године једну седницу, у којој би се *згодно могла прославити педесетогодишњица 1847. године.*

(Важније наредбе кр. уг. министарства гледе нових државних закона). Држимо да неће бити згорег, ако од времена на време, на основу званичних података прибележимо, ориентовања и знања ради, важније наредбе, дециције и упутства, која потичу од кр. уг. министарства гледе нових држ. закона, које ваља на уму и предочима да има и свештенство наше у оним крајевима, где ти нови закони имају законске силе и крепости. — Тако гледе вођења држ. матрикула (XXXIII. зак. чл. 1894.) отпустио је кр. угар. министр. унутарњих дела 1896. г. наредбу ову: I. Брак који се склопи између римо-католика с једне, и грчко-католика (унијата) с друге стране, неће се сматрати *смешаним браком*, пошто се обе конфесије разликују само по обредној (церемонијалној) страни. У смислу пак једног кр. патента од 1841 г. деца из овог брака следе увек вери очевој. II. Војдиоци државних матица приликом склапања грађ. брака, **не смеду тражити ни искати**, од оних лица која брак склапају, да пред-а-њ долазе у *свечаном руку* и с *онаком свечаношћу*, како то бива, кад у цркви брак склапају, може само то захтевати, да му пристојно обучени дођу. (На ову околност ваља да припазе браћа свештеници по селима, где нотарашни, силом гоше заручнике да дођу под венцем и у свечаном руку, те да у смислу ове наредбе отпор даду). Ако странке, које су грађ. брак склопиле, одреку свога потписа на записнику, сматра се брак ипак правоваљаним и законитим, само водилац има то одрицање потписа у записник прибележити.

(*Sans Religion*). Дакле има их већ, који себе проглашују, безконфесионалним; плодови и после-

дике опажају се у ужој Угарској у приличној мери код свију конфесија, а томе је доказ, што је прошле недеље кр. уг. министарство богочасти издало наредбу, да у жупанијама и окрузима солгабирови, а у варошима и муниципијама градоначеоници морају водити тачан списак свију оних особа које се изјасне sans religion — безконфесионалним, и тај списак имају уредовно слати земаљском статистичком звању у Будим-Пешту. Интересантно ће бити, кад једном статистичко звање буде публиковало те бројке, које ће казивати, шта су нови државни закони конфесијама донели, ма да ће на црну жалост нашу, по нека бројка из тих и наше крви бити и ако — надамо се — ретка.

(† **Јереј Кирил Обрадовић**), парох у Адашевици, преминуо је 1. (13.) фебруара о. г. Покојник је био, за здравља и снаге своје, врло реван, и увек примеран свештеник. Рођен је 1829. год., за презвитера рукоположен 1857., а 1893. одликован црвеним појасом. Ове је године, на своју молбу, стављен био у мировину. Сарањен је 3. (15.) о. м. уз велико саучешће околног свештенства, својих парохијана и многих поштовалаца из околине. Из Адашеваца нам о томе саопштава тамошњи један парохијанин ово: „Ваш на дан „праведног старца Симеона“ сахранисмо и предасмо матери земљи нашег четрдесетгодишњег пароха, честитог српског свештеника, оца Кирила Обрадовића. Опело и цео погреб беше величанствен, каког у нашем месту још досад не видесмо. По одслуженој светој литургији, на којој присутно Шидско певачко друштво дивно појаше, започе опело начелствујући преподобни отац Теофан игуман Привиноглавски, те га је свечано обавио, уз асистенцију преч. г. г. свештеника из Шиде, Илића, Моровића, Беркасова, Бачинаца, Товариња и јеромонаха Привиноглавског оца Теофана Узелца. Преч. г. Илија Шумановић, свештеник Товарињчки, опростио се с покојником у цркви, у врло дирљивом говору, којим је многу сузу изазвао; а на гробу покојниковом опростио се с њиме у дело смишљеној надгробној беседи, Моровички парох г. Ђорђе Иванић, на завршетку које је нама парохијанима препоручио чување гроба нашег доброг четрдесетгодишњег пастира са речима: „Аманет вам његов гроб“. А ми ћемо заиста чувати и гроб као и миду увек успомену на свога добра свештеника, који нам је многу мудру казивао, многу очинску учинио.“

Лака му црна земља и вечан помен!

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Накладом књижаре Велимира Валожина у Београду изашла је „Зорица“ нова књига за децу, коју

су удесили учитељи Јовић и Путниковић. У њој има 63 слика, 15 песама, 51 прича и 22 ситнице; стаје 1 круну. Препоручујемо је пажњи родитеља и учитеља. **Српска Књижевна Задруга** издала је пето коло својих издања. И у овом колу имамо седам које забавних које научних књига, и то: *Басне Доситија Обрадовића*, св. II.; *Друга Певанија Змаја Ј. Јовановића*, св. II.; *Слике из сеоског живота*, написао Јанко М. Веселиновић, св. I.; *Тодор од Сталача*, написао Милош Цветић; *Бијесни Роландо*, св. II.; *Девајтис*, друштвени роман, написала Марија Рођевићевна превео с пољског Никола Манојловић-Рајко и *Књига о здрављу*, српско издање приредио др. М. Јовановић-Батут.

ПОЗИВ.

Последњи пут позивамо и опомињемо све, који су примили *Српски Учитељски Календар* за год. 1896. на растуривање, да новац што пре пошаљу *Сл. Управи Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловце*. Досада невраћене календаре не примамо, већ само новац. Ко не пошаље новац, биће утужен. У *Пакрацу*, месеца фебруара 1897.

Јов. Јанко Кнежевић,
 власник и уредник календара.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 12 1—3

На упражњено парохијско место V. разреда у Обровцу овим се стечај расписује.

Компетенти имају своје правилно инструментисане молбенице путем својих претпостављених власти потписаној Конзисторији до 19./31. марта о. г. поднети

Из седнице епарх. Конзисторије бачке државе 27. јануара (8. фебруара) 1897.

Председништво.

СТЕЧАЈ. 13 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место на I. и II. р. м. срп. вер. школе у Срп. Црњи.

Плата је: 800 круна; у име стана: 100 круна; за огрев: 50 круна; у име паушала 12 круна и 50 потура изван села башта са шпалиром и воћем засађена. Осим тога у изгледу је да ће и перорачуновођа бити, за које би 100 кр. имао.

Дужности учитеља су школ. уредбом прописане. Осим тога дужан је децу у појању обучавати; Недељом и празником као и у вел. пост на пребеосвећену литургију долазити и за левом певницом појати.

Компетовати могу они, који су сомборску препарандију свршили и пепит из мађарског језика положили.

Рок стечају истиче 1. марта о. г. по нашем календару.

У Срп. Црњи, 6./18. фебруара 1897.

Перовођа:

Милан Петковић.

Председник:

Милош Милошев.

Бр. Е. 111. I. 29. ex 1897

11 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упражњену парохију IV. разреда у Брестовцу. Интеркалара нема. Молитељи имају своје ваљано снабдевене и

биљеговане молбенице путем претпостављених им власти до 1. (13.) марта 1897 г. овамо поднети. Из седнице ерп. прав. епарх. конзисторије, држане у Вршцу 20 јан. (1. фебр.) 1897.

Епарх. конзисторија вршачка.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

7 2—

ЛУКА К. АЛЕКСИЈЕВИЋ

подузимач и одправљач свих ерп. прав. црквених утвари
У НОВОМЕ САДУ.

Препоручује своје прво подузимање као: сваковрених светлих и црних одежда, литија, црквених барјака, школских и свијух задружних застава и барјака, неба, дверских и трапезних застирача, стихара, путира, ришида, крстова, чирака, кандила, кадионица, петохлебница, ђивота, венчаница, полијелеја, плаштаница, као и свију икона.

За преч. г.г. свештенике доњи и горњи хаљина, дејака, шешира, ћелепуша, појасева Поставља нове дрворезне иконостасе са и без икона, прима нове иконостасе да позлаћује, а већ постојеће као и иконе очисти и обнови, по умереној цени и најјеолиднијом послугом. За готово, на почек и на одплату.

На захтевање шаље обавештаје и различите мустре, а код већих послова на позив поднаша сваковрене мустре, робу, цртеже и предрачуна на углед и избор лично, о своме трошку, без да је дотични позиватељ обавезан трговину учинити.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од менеј изнађена и много пута одликована

← патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, →

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 22—27

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима